

Cinc imatges de la transició

La transició té unes imatges. Es tracta d'escenes instantànies que recorden infinitat de situacions, esdeveniments, actituds. Els responsables de d'impressionar l'objectiu en el moment adequat són aquí els protagonistes. EL TEMPS ha volgut reunir-ne cinc, representatius, perquè recordin.

La majoria eren oves llavors, i tot just començaven a tastar les càmeres. Vicenç Mates, Josep Vicent Rodríguez, Paco Elvira, Albert Ramis i Manel Armengol estaven aprenent. Amb càmeres rudimentàries intentaven retratar allò que segons el règim franquista no existia, allò que alterava la pau de l'estat.

La coincidència entre aquests cinc fotògrafs també ateny el seu paper en els mitjans. La majoria treballaven per revistes minoritàries. El gran salt el van poder fer enmig d'un món canviant que veia en aquells joves espavilats una vitalitat innata que ja no podien recuperar els fotògrafs consolidats de les redaccions dels grans diaris i revistes. Això els va ajudar a in-

Aquest 20 de novembre farà 20 anys de la mort de Franco. Per refrescar la memòria, hem agrupat cinc fotògrafs dels Països Catalans perquè triïn la seva imatge de la transició.

trodir-se des de les revistes petites a les grans redaccions. Tots cinc continuen vinculats al món de les càmeres, si bé d'una manera més pausada. Llavors no hi havia massa temps per a reaccionar, les fotos es feien a l'atzar, confiant que s'hi veuria alguna cosa. Si calia s'havien de revelar en cinc minuts i assecar els negatius de camí cap a la redacció, traient la mà per fora el taxi, com li havia passat a l'Albert Ramis. Eren productes artesanals que deixaven a un cantó qualsevol condicionant artístic. El risc formava part del joc, i alhora era del tot necessari. De mica en mica van poder baixar dels terrats i fer fotos a peu de carrer.

La seva aportació a la caiguda del règim franquista i al fre dels nous rebrots feixistes és molt evident. Aquelles fotos, que Xirinacs recordava a un d'aquests autors com a tancs contra el règim, aportaven un nou llenguatge gràfic. La seva força, carregades d'un nou llenguatge va contribuir en gran part a trencar aquell mur censurador format l'any 39. **Oriol Cortacans**

Josep Vicent Rodríguez (Meliana, 1948)

La fotografia va ser feta el 1978, quan treballava al *Valencia Semanal*. No recorde si era el 18 de juliol o el 20 de novembre. La roba de la gent fa pensar que fou el 18-J. Estava amagat en un balcó de l'Ateneu perquè eren moments en què els fotògrafs es jugaven el físic.

La fotografia està feta amb una Canon AE-1 i l'objectiu era un Zoom 100-200 de la mateixa marca.

La gent que feia aquestes manifestacions era d'extrema dreta perquè la dreta civilitzada, el 1978, no acudia a aquestes mobilitzacions. Eren els d'extrema dreta els qui anaven a fer homenatges al senyor del cavall. Com es pot veure, no hi devia haver més de 150 persones. És molt representativa la despreocupació de la gent normal que va pel carrer. També s'hi veuen alguns curiosos que observen des del fons. També és molt significativa la presència d'una xiqueta

molt joveneta, que deu tenir uns deu anys, i que té també el braç alçat.

He triat aquesta fotografia perquè diu molt de la transició: a la imatge hi ha, a la vegada, la gent que es resisteix a la democràcia, la gent que passa pel carrer ignorant totalment la manifestació i els curiosos del fons que observen des del distanciament.

Calia estar amagat perquè hi havia perill. De fet, mesos després, el novembre o desembre de 1978, vaig ser agredit i em van trencar un braç. Va ser després d'una manifestació feminista que va acabar a la plaça de Sant Agustí de València. La manifestació es va dissoldre normalment. Jo me'n vaig anar i em degueren seguir perquè a l'altura de l'Estació del Nord (a 200 metres de Sant Agustí) un tio que venia del darrere em va pegar amb una porra i se'n va anar. Quan encara no m'havia recuperat va

venir un altre i va intentar agafar-me la bossa on portava les càmeres. Jo em vaig resistir i vaig caure al terra. Aleshores em van trepitjar el braç i se'n van anar. En total devien ser quatre o cinc persones d'extrema dreta, perquè és clar que era gent preparada per fer agressions. A més, per les eines que portaven no es pot dir que foren delinqüents comuns. El fet no va ser casualitat. Era l'època en què van adreçar un paquet bomba al *Valencia Semanal* i van atemptar contra Sanchis Guarner i Joan Fuster. Però no crec que la cosa haja canviat pel que fa al perill dels periodistes i els informadors gràfics. Els fotògrafs d'alguns mitjans reben agressions de vegades i quan un fotògraf retrata delinqüents està exposat que l'ataquen. El problema és que aleshores era més perillós perquè els violents estaven més organitzats.